

*“На Светата Троица ви оставям – сега и навеки”
св. Патриарх Евтимий*

ЕВТИМИЕВЕНОРИЙСКИ ЛИСТ

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКОВНА ОБЩИНА “СВ. ПАТРИАРХ ЕВТИМИЙ ТЪРНОВСКИ”
Януари-февруари 2020 г. ПАРИЖ

ПАМЕТТА ЗА СВ. ПАТРИАРХ ЕВТИМИЙ ТЪРНОВСКИ

Понеже не искаше да замени своята духовна философия за нищожеството на този свят и на дело изпълняваше казаното от апостола "за моите нужди и за нуждите на ония, които бяха с мене, ми послужиха тия мои ръце.", той превеждаше божествените книги от гръцки език на български. Българските книги бяха с много години по-стари, от самото начало на българското народно кръщение, но отпосле се повредиха, или защото книжниците не владееха достатъчно добре гръцкия език, или поради грубостта на своя език са допуснали в тях много повреди и противоречия на истинските догмати, от което произлязоха много ереси. Заради това този нов законодател изостави всичко древно и слизайки от висотите на духовната планина, носеше в ръцете си наистина небесно

съкровище и го предаде на Църквата.

И не само българите, които си бяха негови по апостолски жребий, но неговата добродетел привличаше отдалеч и всички северни народи до океана и западни до Илирика. И ако само го видеха, считаха го за голяма придобивка, ако ли пък се удостояваха да чуят словото му, то това го смятаха за явно спасение. Като узна това усърдие, Христовият светител ги канеше при себе си и ги пое до насита с пивото на благочестието, по който начин той ставаше на тях, а те на своите отечества учители на благочестието. Но и с боговдъхновените си писма мнозина посети... Кой език, близък на българския говор, не прие неговите писания, неговите поучения, неговите трудове и пот, чрез които извличаше спасяемите из гълбината на невежеството? Но понеже апостолски проповядваше и приведе свършени люде при Бога, трябваше да понесе и апостолски гонения и скърби и ежедневни смърти, та като им бъде подобен във всичко, да бъде и увенчан с тяхната крайна слава...

И понеже дойдоха до мястото, където против желанието си пастирят щеше да се разлъчи от тях о, кой може без сълзи да си спомни това! те падаха в нозете му, мокреха ги със сълзите си, залепяха устните и лицата си към тях, като го зовяха пастир и учител и чадолюбив баща!... Но някой от народа с ридание му извика: "Кому ни предаваш, добри пастирю?" А той рече: "На Светата Троица ви предавам и сега, и во веки!"

Григорий Цамблак: из „Похвално слово за Евтимий“

Иконата на св. Патриарх Евтимий, която виждате на първата страница, украси наскоро храма ни, изписана и дарена от българския зограф Йордан Йорданов, участвал в иконографската изложба миналия декември. На храмовия ни празник гости от католическата енория „Св. Дионисий“ бяха впечатлени от разказа за невероятната личност и дело на последния патриарх от Второто българско царство, укрепил народа ни пред последвалите тежки години на османска власт с лаконичния и безценен завет „На светата Троица ви оставям“. Денят на св. Патриарх Евтимий Търновски, 20 януари, е винаги повод да свидетелстваме и възраждаме неговата памет. Френски приятели на енорията ни вече са слушали за влиянието на книжовната дейност на св. Патриарх Евтимий в наследството на балканските и славянските народи на лекцията в храма ни с историка д-р Дан Йоан Мурешан. Възраждането на занемарената памет за светия подвижник беше сред акцентите на енорийската среща с двама български богослови, доцент д-р Павел Павлов и гл.ас. д-р Венцислав Каравълчев от Богословския факултет на Софийския университет, които гостуваха в Париж в края на миналата година.

Единодушно се приема, че след падането на Търновград последният български патриарх е заточен в Тракия (споменатата от Григорий Цамблак Македония е всъщност византийска административна единица, включвала земите на юг от Средногорието до Бяло море, в които влизат и Родопите). По време на заточението на св. Патриарх Евтимий Бачковският манастир е бил изцяло български. В последвалите времена обаче обителта става център на остри сблъсъци между гръцкото и българското влияние, поради което много български източници от манастира са заличени. Писмените свидетелства за пребиваването на патриарха в Бачковския манастир са оскъдни, но ясни. В съчинението си „Сказание за буквите“ книжовникът Константин Костенечки определя себе си като ученик на Евтимиевия възпитаник Андроник и споменава, че при идването си в Бачковската обител не заварва патриарха жив. В любопитната приписка на Ловешкия сборник неизвестен книжовник ясно посочва, че патриархът е завършил дните си в манастира, а тогавашната главна църква „Св. Богородица“ е разрушена от завоевателите, поради което затрупаният гроб е потънал в неизвестност.

През 1905 г. в Бачково е назначен за игумен йеромонах (по-късно архимандрит) Паисий Пастирев, който ревностно се заема с укрепването на обителта и изследването на нейната история. Заинтригуван от преданието за гроба на българския патриарх, над който до 19 в. постоянно горяло кандило, той предприема разкопки в притвора на голямата манастирска църква, която се пада под олтара на прилежащия средновековен храм „Св. Архангели“. Под откритите плочи се открива гроб, в който са положени архиерейски одежди, а до него не след дълго е разкрит втори гроб с част от мощи, покрити с черен прах от свещенически подрасник, от които се разнасяло силно благоухание. Намерен е и оловен свитък с надпис, указващ, че това са мощите на св. Патриарх Евтимий, а посочената дата на кончината му е 4 април 1404 г. Светият синод назначава няколко комисии за изследване на откритието. Ако първата комисия с участието на проф. Васил Златарски недвусмислено заключава, че откритият гроб е на св. Патриарх Евтимий, втората, водена от проф. Йордан Иванов, се изказва далеч по-скептично, като датира откритите гробове и плочка от по-късно време, но и пренебрегва много детайли. Намесата и интригите, заплетени от бившия скопски митрополит Теодосий и

заговорът срещу архимандрит Паисий довеждат до отхвърлянето на откритието. Така постепенно стихва и бива забравено спонтанното всенародно поклонение пред гроба, на което на предполагаемата дата на смъртта на патриарха се стичали българи от цялата страна и което е увековечено в снимки и дори пощенски картички от онова време. Изчерпателното изследване на Иван Богданов от 1987 г. „Гробът на патриарх Евтимий – национална светиня“^{*} утвърждава тезата за автентичността на откритието и допуска, че гробът е бил възстановяван или вторично изграден от българските монаси след разрушенията на стария манастирски храм и грабежите на обителта.

Най-новите изследвания на Венцислав Каравълчев, които предстои да бъдат публикувани в отделна книга, търсят да осветлят потулените факти около предполагаемия гроб на св. Патриарх Евтимий и разпилените реликви от него. Намерените архиерейски одежди, отначало изложени за поклонение, са били прибрани в архивите на Църковно-историческия музей. През 2018 г. д-р Каравълчев получава достъп до тях и благодарение на спонсорство са взети проби за изследване в Гърция и Англия. За съжаление експертизата не позволява да се направи точна датировка поради увреждането на тъканта заради извънредно лошото ѝ съхранение през последния век (в амбалажна хартия и найлонов чувал). По-надеждно се оказва изследването на останките от обувките, намерени в гроба, които могат да бъдат отнесени с по-голяма сигурност към Евтимиевото време. Колкото до мощите, през 1957 г. служител от Държавна сигурност ги изисква от манастира за изследване на автентичността им в Москва и оттогава те потъват в неизвестност. В опит да открие следите им преди време Венцислав Каравълчев попада на бележка в интернет на руски манастир, който продава т.нар. „мощи на българския патриарх св. Евтимий Търновски“, което навежда на мисълта, че нещо от прибраното от съветските секретни служби може да е достигнало до храмове и обители. Нашият учен обаче допуска, че достойните български монаси са могли и да съхранят светите мощи, които лесно могат да бъдат подменени с други останки от манастирската костница, и не изключва светините все още да се намират в Бачковския манастир. Последните изследвания на останките в костницата са доказали наличието на кости на трима души, един от които е бил значително по-възрастен. Само по-детайлно изследване и датировка могат да възвърнат поне част от истината за изгубените мощи на св. Патриарх Евтимий Търновски. Колкото до паметта, горчив факт е липсата на храмове в България, посветени на великия духовен водач на народа ни (достойно изключение е осветеният през 2017 г. храм „Св. Патриарх Евтимий Търновски“ в двора на Тракийския университет в Стара Загора), както и пълната забрава на онова спонтанно всенародно поклонение пред гроба на светеца след откриването му. Така е занемарена почитта и към редица ярки наши молитвени застъпници, просияли през Второто българско царство, като преподобния отшелник-исихаст св. Теодосий Търновски, духовния учител на св. Патриарх Евтимий, или св. Патриарх Йоаким I, първия председател на Църквата след възстановяването на Българската патриаршия през 1231 г., който се отличавал с аскетизъм, благодетелност и милосърдие. Незаслужено е занемарена и паметта за светлата личност на архимандрит Паисий Пастирев, духовник с блестяща богословска ерудиция, на когото дължим откриването на вероятния гроб на св. Патриарх Евтимий. Нека възвръщането на тази памет за достойните бъде и кауза на нашата енория.

---

* Енорийската ни библиотека разполага с екземпляр от изследването на Иван Богданов.

ОТЧЕТНО-ИЗБОРНО ЕНОРИЙСКО СЪБРАНИЕ

На 15 март т.г. (2 Неделя от Великия пост) след светата литургия ще се проведе годишното ни енорийско събрание съгласно статута на общината ни като култова асоциация. Освен отчета за изминалата година предстои изборът на ново църковно настоятелство за четиригодишен мандат. Припомняме, че право да избират и да бъдат избирани имат активните членове на общината, които участват в литургичния и енорийския живот. Годишната членска вноска е 20 евро.

ПРОГРАМА НА ПРЕДСТОЯЩИТЕ БОГОСЛУЖЕНИЯ

Храмът е отворен от 9:00 ч. всеки неделен ден и в посочените празнични дни.

Утринното богослужение започва от 9:30/10:00 ч., а св. Литургия - от 10:30 ч.

Възможност за изповед: до началото на литургията.

<u>Февруари 2020</u>	
02.02. – Сретение Господне. Неделя 15 след Неделя подир Въздвижение – на Захейя. Неделно училище: Храмът: Божий Дом.	05.03. – Четвъртък – 19, 00 ч. – Повечерие с целия канон на св. Андрей Критски.
09.02. – Неделя 16 след Неделя подир Въздвижение – на Митаря и Фарисея.	08.03. – 1 Неделя на Великия пост – Православна. Василиева литургия. Молебен.
16.02. – Неделя 17 след Петдесетница– на Блудния син. Катехизис за възрастни: прожекция на филма «Диадемата на стареца», посветен на св. Гавриил Ургебадзе.	15.03. – 2 Неделя на Великия пост – Св. Григорий Палама. Василиева литургия. <u>Годишно отчетно-изборно събрание.</u>
22.02. – Събота – Задушница. 11.00 ч. – Панихида.	22.03. – 3 Неделя на Великия пост – Кръстопоклонна. Василиева литургия. Катехизис за възрастни: Блажени гладните и жадните за правда, защото те ще се наситят.
23.02. – Неделя Месопустна (Месни заговезни).	25.03. – Сряда – Благовещение. Златоустова литургия.
<u>Март 2020</u>	
01.03. – Неделя Сиropустна. След литургията: Вечерня с чин на взаимно опрощение. Неделно училище: иконите.	29.03. – 4 Неделя на Великия пост – Преп. Йоан Лествичник. Василиева Литургия. Катехизис за възрастни: Блажени милостивите, защото те ще бъдат помилвани.

Адрес: 1, rue de la Croix Moreau, 18ème Paris M°12 (Porte de la Chapelle) Контакти:
Архим. Емилиян Боцановски: тел. – 06 68 83 44 40; Свещ. Иван Карагеогиев: тел.- 06
51 15 49 70, karageorgievich@gmail.com; Мариус Устабашиев (председател): тел – 06
30 56 58 67, ustabashiev@hotmail.fr; Юлия Талева (редактор): julia.taleva@gmail.com
Интернет страница: <http://www.paroissebg.fr>; Фейсбук: Paroisse Orthodoxe Bulgare